

TURUN YLIOPISTO
Lääketieteellinen tiedekunta

Joonas Uurinmäki
Olkapään käänteinen tekonivel – tekonivelellä saavutettava olan
liikkuvuus

Ortopedia
Kesäkuu 2017

Tiivistelmä

Syventävien opintojen kirjallinen työni käsittelee olkapään käänteistä tekoniveltä eli niin sanottua reverse-proteesia ja sillä saavutettavia liikealoja. Työ sisältää yleisesityksen olkapään normaalista toiminnasta, kiertäjäkalvosinartropatiasta, reverse-proteesista ja kirjallisuuskatsauksen proteesilla saavutettavista olkapään liikealoista. Ohjaajina ovat toimineet dosentti Ville Äärimaa ja ortopedian erikoislääkäri Kaisa Lehtimäki.

Reverse-proteesin tärkein leikkausindikaatio on ikääntyneen potilaan kiertäjäkalvosinartropatia. Kiertäjäkalvosinartropatiassa olkapään biomekaaninen lihastasapaino ja normaali toimintakyky häiriintyy. Erityisesti olkapään nostoliikkeet saattavat olla vaikeita tai jopa mahdottomia suorittaa. Lisäksi usein ongelmana on olkapään jatkuva kivuliaisuus ja särky. Olkapään käänteinen tekonivel on kehitetty tukevoittamaan epävakaata olkaniveltä ja mahdollistamaan olan ylänostoliikkeet. Se on epäanatominen proteesi, jossa olkaluun puolella on varrellinen kuppi ja lapaluun puolella siihen niveltyvä puolipallon muotoinen nuppi.

Tämä syventävien työ sisältää narratiivisen kirjallisuuskatsauksen olkapään käänteisellä tekonivelillä saavutettavista liikealoista.

Kirjallisuuskatsaukseen valikoitui 45 kliinistä tutkimusta sisältäen yhteensä 3150 potilaan raportoidut tulokset. Katsauksen perusteella reverse-proteesilla on mahdollista saavuttaa merkittävä parannus olkapään fleksio- ja abduktioliikkeeseen. Postoperatiiviset Constant-pisteet olivat myös merkittävästi preoperatiivisia korkeampia. Olkapään fleksio oli leikkauksen jälkeen keskimäärin 126 astetta.

Käänteisen olkapääproteesin käyttö on lisääntynyt ja käyttöaiheet ovat laajentuneet esimerkiksi akuutteihin komplisoituneihin murtumiin. Proteesin mallin valinnalla, asettelulla ja käytetyllä avauksella voidaan mahdollisesti vaikuttaa liikeratojen laajuuteen ja komplikaatioiden yleisyyteen. Jatkotutkimuksia tarvitaan kuitenkin kullekin potilaalle optimaalisen ja pitkäkestoisen hoitoratkaisun saavuttamiseksi.